

نگرش پدران نسبت به کودک آزاری در مراکز بهداشتی شهر تبریز

ملیحه اسدالهی^۱، مهناز جبرئیلی^۲، محمد اصغری جعفرآبادی^۳، *مرضیه حلاج^۴

چکیده

مقدمه: نگرش ها در شکل دهی به رفتارها تأثیر اساسی دارند. یکی از عوامل تعیین کننده رفتار والدین با فرزندانشان، نگرش آنها نسبت به رفتارهایشان با فرزندانشان است. این مطالعه با هدف تعیین نگرش پدران نسبت به کودک آزاری انجام شده است.

روش: در این مطالعه مقطعی- توصیفی، داده ها با استفاده از یک پرسشنامه محقق ساخته دو قسمتی از ۱۲۳ نفر از پدران مراجعه کننده به سیزده مرکز بهداشتی شهر تبریز که فرزند ۲ تا ۱۲ ساله داشتند، در طی بهمن و اسفند ماه ۱۳۹۲ جمع آوری شد.

یافته‌ها: آزمون T یک نمونه ای نشان داد میانگین نمره کل نگرش بطور معنی داری بالاتر از حد متوسط بود ($p < 0.01$). نتایج آزمون آنوا نشان داد بین میانگین نمره کل نگرش به کودک آزاری با وضعیت اقتصادی پدران، رابطه معنی دار وجود داشت ($p < 0.05$). همچنین نمره نگرش در حیطة غفلت با سطح تحصیلات پدران رابطه معنی دار داشت ($p < 0.05$).

نتیجه‌گیری: نتایج نشان داد پدران با کودک آزاری مخالف بودند. ولی با توجه به ارتباط بین نگرش پدران به کودک آزاری با تحصیلات و درآمد آنها، پدران که سطوح تحصیلی و میزان درآمد آنها پایین باشد، مستعد کودک آزاری هستند. لذا توجه به بهبود وضعیت معیشتی خانواده ها و فراهم آوردن شرایط تحصیل و آموزش افراد جامعه برای کاهش کودک آزاری ضروری است.

واژگان کلیدی: نگرش، پدران، کودک آزاری.

تاریخ دریافت: ۱۳۹۴/۱/۸ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۴/۳/۱۰

- ۱- کارشناس ارشد پرستاری، عضو هیات علمی، گروه کودکان، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی تبریز، ایران.
 - ۲- کارشناس ارشد پرستاری، عضو هیات علمی، گروه کودکان، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی تبریز، ایران.
 - ۳- استادیار، عضو هیات علمی، مرکز تحقیقات آموزش علوم پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی تبریز، ایران.
 - ۴- دانشجوی کارشناسی ارشد پرستاری، مرکز تحقیقات دانشجویی، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی، تبریز، ایران. (نویسنده مسؤول)
- پست الکترونیکی: mhmazidluei10@yahoo.com

مقدمه

اولین سالهای زندگی دوره حساسی است که طی آن عملکردهای اصلی همچون رفتار، عواطف و انگیزش تکامل می یابد (۱) طبق تحقیقات روانشناسان و جامعه شناسان، تجارب سالهای اول زندگی که معمولا در خانواده کسب می گردد، سازنده و زیربنای شخصیت و رفتارهای بعدی کودک است (۲). در گذشته نقش پدر، تنها به عنوان تامین کننده معیشت خانواده بود (۳)، ولی واقعیت این است که نقش پدر در رشد و تکامل و تربیت کودکان، انکار ناپذیر است. نقش پدر در تربیت فرزند، از یک سو وراثتی است که از طریق انعقاد نطفه صورت می گیرد و از سوی دیگر نقش محیطی است که از طریق اعمال تربیت انجام می شود (۴). پژوهش های زیادی برای بررسی اهمیت پدر و نقش پررنگ وی در سلامت روانی و رفتاری کودکان انجام شده و آن را تایید نموده است. لمب که به بررسی نقش و جایگاه پراهمیت پدران در زندگی کودکان پرداخته است، می نویسد: پدران فرزندان را بطور مستقیم با رفتار و نگرش و پیام هایی که به آنها می رسانند، تحت تاثیر قرار می دهند (۵). در پژوهش هایی نیز، اثرات غیبت و عدم حضور پدران در زندگی کودکان و در بروز انواع اختلالات روانی و رفتاری در آنها بررسی شده و بر نقش مهم پدران تاکید شده است (۶،۷). با وجود تمام اهمیتی که والدین در زندگی کودکان دارند، یکی از عوامل مهم در بوجود آمدن اختلالات عاطفی و رفتاری و اجتماعی کودکان، بده رفتاری والدین با آنهاست (۸).

پژوهش ها نشان می دهند اختلالات رفتاری در کودکان مانند لکنت زبان، شب ادراری، نقص توجه، ترس، پرخاشگری و... شیوع زیادی دارد و عوامل مختلفی مانند سن والدین، فقدان والدین، چگونگی ارتباط خانواده با فرزند، ناهماهنگی والدین در تربیت کودک و کودک آزاری در بروز این اختلالات موثر هستند (۹،۱۰،۱۱). کودک آزاری یکی از شدیدترین و پراسترس ترین تجربه هایی است که تکامل کودک را تحت تاثیر قرار می دهد (۱۲) و شامل عمل یا مجموعه ای از اعمال است که انجام دادن آنها یا اهمال در انجام آنها توسط والدین یا دیگر مراقبان، منجر

به آسیب رسیدن به یک کودک شود یا وی را مستعد آسیب کند (۱۳).

مطابق گزارش دپارتمان سرویس سلامت و انسان ایالات متحده (۲۰۱۲) تخمین زده شده است که در حدود ۱۶۴۰ مورد مرگ کودکان بعلت آزار و غفلت رخ داده است که ۸۰ درصد این کودک آزاری ها، توسط والدین انجام شده است (۱۴). عوامل مختلفی باعث کودک آزاری می شود. یک گروه از این عوامل، مربوط به مشخصات والدین یا افرادی است که از کودکان مراقبت می کنند که جنسیت والدین نیز در این دسته قرار دارد. چنانکه تنبیه جسمی بوسیله مردان شدیدتر است و باعث جراحت بیشتر در کودکان می شود (۱۵). نگرش والدین نسبت به کودک آزاری، نیز از عوامل پیش بینی کننده کودک آزاری است. نتایج پژوهش ها موید این موضوع است که مردم بر اساس نگرش هایشان رفتار می کنند و در واقع بسیاری از رفتارهای روزمره افراد، تحت تاثیر نگرش آنها قرار دارند. این مطالعات ارتباط بین نگرش و رفتار را تصدیق کرده اند (۱۶،۱۷). پژوهش های انجام شده در زمینه ارتباط بین نگرش والدین نسبت به کودکان و رفتارشان با آنها نیز نشان داده اند که نگرش والدین، پیش بینی کننده رفتار آنها با فرزندان است. والدینی که نگاه مثبت به فرزندان دارند و آنها را ارزشمند می دانند، از روش های بهتری برای اعمال انضباط و تربیت فرزندان استفاده می کنند، در مقابل والدینی که فرزندان خود را کم ارزش می دانند یا نگرش مثبت به شیوه های تنبیهی خشن دارند، به احتمال زیاد از تنبیه علیه فرزندان خود استفاده می کنند (۱۹،۲۰،۲۱). با توجه به اهمیت نگرش پدران نسبت به رفتار با کودکان و با توجه به اینکه در زمینه نگرش به کودک آزاری، مطالعات بسیار کم می باشد و این تعداد محدود نیز نگرش به کودک آزاری را در حیطه آزار جسمی و بویژه تنبیه جسمی بررسی کرده اند و به سایر ابعاد آن کمتر پرداخته اند، مطالعه حاضر با هدف تعیین نگرش پدران نسبت به کودک آزاری طراحی شده است تا وضعیت موجود را در این زمینه نشان دهد و پیش زمینه ای برای انجام مطالعات بعدی در جهت پیشگیری از آزار کودکان توسط والدینشان باشد.

روش

مطالعه‌ی حاضر یک مطالعه‌ی مقطعی- توصیفی بود که پس از کسب مجوز از شورای پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی تبریز، شورای پژوهشی دانشکده پرستاری و مامایی تبریز و تاییدیه کمیته منطقه‌ی اخلاق در پژوهش دانشگاه علوم پزشکی تبریز انجام شد. نمونه‌های این مطالعه ۱۲۳ نفر از پدران مراجعه کننده به مراکز بهداشتی شهر تبریز بودند. روش نمونه‌گیری چند مرحله‌ای بود: در مرحله اول، مناطق ده گانه شهر تبریز به عنوان طبقات انتخاب شدند. در مرحله دوم، از این مناطق، ۱۳ مرکز به تناسب تعداد مرکز در هر منطقه و به صورت تصادفی به عنوان خوشه انتخاب شد. در مرحله سوم، نمونه‌گیری بصورت در دسترس بود و مراجعه کنندگان واجد شرایط برای شرکت در مطالعه انتخاب شدند. همچنین تعداد نمونه‌ها در هر مرکز متناسب با حجم مراجعات به آن مرکز تخصیص داده شد. معیارهای ورود شامل ۱- تمایل به شرکت در مطالعه و ۲- داشتن فرزند ۱۲-۲ سال و معیارهای خروج شامل ۱- پر نکردن بیش از ۱۰ درصد از اطلاعات پرسشنامه و ۲- شرایطی مانند عصبانیت و ناراحتی پدران بود که باعث می‌شد پدران قادر به درک و پاسخ دهی به سوالات نباشند.

ابزار پژوهش، پرسشنامه محقق ساخته دو قسمتی بود که بخش اول آن شامل مشخصات دموگرافیک پدران و بخش دوم آن ۳۰ گویه نگرشی در مورد انواع کودک آزاری (جسمی، عاطفی و غفلت) بود که نگرش پدران نسبت به هر نوع کودک آزاری با ده سؤال سنجیده می‌شد. نگرش پدران بر اساس مقیاس لیکرت نمره دهی شد. به این صورت که در عبارات با نگرش منفی، به عبارت "کاملا موافقم"، نمره ۵، "موافقم" نمره ۴، "نمی توانم نظر قطعی بدهم"، نمره ۳، "مخالفم"، نمره ۲ و "کاملا مخالفم"، نمره ۱ تعلق گرفت و در عبارات با نگرش مثبت نحوه نمره دهی برعکس بود و نمره نگرش پدران در هر حیطة به طور مجزا تعیین شد. دامنه نمره نگرش در هر حیطة کودک آزاری، از ۱۰ تا ۵۰ بوده و نمره بالاتر از ۳۰ به معنای نگرش منفی به کودک آزاری در آن حیطة بود. دامنه نمره نگرش کل نیز بین ۳۰ تا ۱۵۰ بود که بود که نمره بیشتر

از ۹۰ بیانگر نگرش منفی به کودک آزاری بود. برای تعیین رویای ابزار، پرسشنامه در اختیار ده نفر از اساتید هیئت علمی دانشگاه قرار گرفت و نظرات ایشان بروی ابزار اعمال شد. پایایی ابزار با استفاده از روش تعیین ضریب آلفا کرونباخ، برای کل پرسشنامه، ۰/۸۵ /۰، برای حیطة کودک آزاری جسمی، ۰/۷۲، برای حیطة کودک آزاری عاطفی ۰/۸۲ و برای حیطة غفلت ۰/۷۵ محاسبه گردید.

برای جمع آوری داده‌ها، بعد از هماهنگی با مسئولین مراکز بهداشتی مورد نظر، پژوهشگر به مراکز مراجعه نمود و نمونه‌هایی را که واجد شرایط مطالعه بودند، بعد از توضیح دادن اهداف و اهمیت مطالعه، عدم نیاز به ذکر نام در پرسشنامه، محرمانه بودن اطلاعات شرکت کنندگان و جلب رضایت آنها وارد مطالعه نمود. به این صورت که از پدران خواسته شد عبارات پرسشنامه را با دقت مطالعه نمایند و سپس میزان موافقت خود را با گزینه‌های موجود در پرسشنامه با گذاشتن علامت ضربدر اعلام نمایند. بعد از جمع آوری اطلاعات، داده‌ها به رایانه داده شد و تحلیل و مقایسه میانگین‌ها با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۱۶ و آمار توصیفی و آمار استنباطی (آزمون T یک نمونه ای، آزمون T مستقل، ضریب همبستگی پیرسون، آنوا و آزمون تعقیبی) در $p < 0.05$ و با در نظر داشتن خطای استاندارد (SE) انجام شد.

یافته‌ها

در مطالعه حاضر ۱۲۳ نفر از پدران مراجعه کننده به سیزده مرکز بهداشتی پرسشنامه را تکمیل نمودند. میانگین سن شرکت کنندگان $(35/39 \pm 7)$ سال بود. از نظر سطوح تحصیلی، ۴۷ نفر (۳۸/۵ درصد) با اکثریت تعداد، تا مقطع دیپلم، تحصیل کرده بودند، ۱۰۲ نفر (۸۳/۶ درصد) شاغل و ۱۱۹ نفر (۹۷/۵ درصد) دو والد بودند. ۶۶ نفر (۵۳/۷ درصد)، یک فرزند داشتند. ۱۰۸ نفر (۸۷/۸ درصد)، در دوران کودکی از رفتار والدینشان راضی بودند. از نظر درآمد، ۸۰ نفر از پدران (۶۵/۶ درصد)، وضعیت مالی متوسط داشتند.

میانگین و انحراف معیار نمره نگرش پدران نسبت به کودک آزاری، در جدول شماره ۱ ارائه شده است.

جدول شماره ۱: میانگین و انحراف معیار نگرش نسبت به کودک آزاری

ابعاد نگرش	میانگین	انحراف معیار	مینیمم	ماکزیمم
جسمی	۳۹/۵۷	۵/۲۲	۲۶	۵۰
عاطفی	۳۸/۵۸	۴/۵۴	۲۶	۵۰
غفلت	۴۴/۳۳	۴/۲۰	۳۱	۵۰
نمره کل	۱۲۲/۵۰	۱۰/۶۶	۸۳	۱۵۰

نیز با گزینه " ضروری بودن محبت والدین به فرزندانشان " موافق بودند.

در حیطه غفلت فقط ۱۹ درصد پدران با "رها کردن کودک بحال خود برای قوی و خود ساخته بار آمدن" موافق بودند و ۹۷/۵ درصد پدران" اطلاع والدین از وضعیت تحصیل فرزندانشان "را امری ضروری می دانستند.

در حیطه کودک آزاری جسمی نتایج این مطالعه نشان داد، ۵۱/۲ درصد پدران موافق گزینه "اطاعت بی چون و چرای کودک از دستورات والدین" بودند و ۹۲/۶ درصد نیز معتقد بودند که "احتمال آسیب کودکان با تنبیه جسمی به دلیل جثه کوچکشان" وجود دارد. در حیطه کودک آزاری عاطفی، ۶۱/۸ درصد پدران با گزینه ی "تهدید کردن کودکان به انواع مختلف تنبیه" و ۹۸/۳ درصد

جدول شماره ۲: مقایسه میانگین نگرش پدران با عدد ۳۰ و ۹۰ (حد متوسط)

ابعاد نگرش	میانگین (انحراف معیار)	اختلاف میانگین (فاصله اطمینان)	سطح معنی داری
جسمی	۳۹/۵۷ (۵/۲۲)	*۹/۵۷ (۸/۶۴ تا ۱۰/۵۰)	($p < 0.001$)
عاطفی	۳۸/۵۸ (۴/۵۴)	*۸/۵۷ (۷/۷۷ تا ۹/۳۹)	($p < 0.001$)
غفلت	۴۴/۳۳ (۴/۲۰)	*۱۴/۳۳ (۱۳/۵۸ تا ۱۵/۰۸)	($p < 0.001$)
نمره کل	۱۲۲/۵۰ (۱۰/۶۶)	*۳۲/۵۰ (۳۰/۶۰ تا ۳۴/۴۱)	($p < 0.001$)

* $p < 0.05$

آزاری در هر کدام از حیطه ها می باشد. میانگین نمره کل نگرش کودک آزاری نیز بطور معنی داری بالاتر از حد متوسط (۹۰) محاسبه شد ($p < 0.001$) که نشانگر نگرش منفی پدران نسبت به کودک آزاری بود.

در جدول شماره ۲ نتایج آزمون T یک نمونه ای نشان می دهد که میانگین نمره نگرش کودک آزاری در هر سه حیطه کودک آزاری بطور معنی داری بالاتر از حد متوسط (۳۰) است ($p < 0.001$) که بیانگر نگرش منفی پدران نسبت به کودک آزاری بود. مقایسه نگرش پدران به ازای تحصیلات

نگرش به کودک آزاری	تحصیلات	میانگین نمره نگرش (انحراف معیار)	p- valu
غفلت	ابتدایی	۴۲/۶۷ (۵/۴۶)	۰/۰۰۷
	راهتمایی	۴۴/۷۵ (۲/۹۶)	
	دبیرستان	۴۳/۰۹ (۴/۴۰)	
	کاردانی	۴۶/۵۴ (۴/۴۲)	
	کارشناسی و بالاتر	۴۶/۰۹ (۳/۱۹)	

نتایج آزمون آنوا جهت بررسی ارتباط بین سطوح تحصیلی پدران با میانگین نمره نگرش آنها نشان می دهد بین نمره نگرش در حیطه آزار جسمی، عاطفی و نمره کل نگرش تفاوت معنی دار به ازای سطوح تحصیلی وجود نداشت ($p > 0.05$) ولی در حیطه غفلت همانطور که در جدول شماره ۳ ارائه شده است نمره نگرش در سطوح تحصیلی مختلف، اختلاف معنی دار داشت

نتایج آزمون های T مستقل، ضریب همبستگی پیرسون و آنوا جهت بررسی ارتباط بین نمره نگرش پدران و ویژگی های دموگرافیک آنها نشان داد، بین متغیرهای سن، وضعیت اشتغال، وضعیت سرپرستی، تعداد فرزندان، جنسیت فرزندان و رضایت از والدین با نمره نگرش به کودک آزاری در هر کدام از حیطه ها و نمره نگرش کل، رابطه معنی دار وجود نداشت ($p > 0.05$).

پدران دارای تحصیلات کارشناسی و بالاتر نمره نگرش بالاتری کسب کرده بودند.

($p < 0.05$). آزمون تعقیبی نشان داد این اختلاف بین گروه تحصیلی کارشناسی و بالاتر با گروه تحصیلی دبیرستان است و

جدول شماره ۴: مقایسه نگرش به ازای وضعیت اقتصادی

پ- value	میانگین نمره نگرش (انحراف معیار)	وضعیت اقتصادی	نگرش به کودک آزاری
0/007	45/00(2/94)	ضعیف	غفلت
	43/48(4/50)	متوسط	
	46/24(3/07)	خوب و عالی	
0/012	125/23(11/50)	ضعیف	نمره کل نگرش
	120/36(10/69)	متوسط	
	126/76(8/65)	خوب و عالی	

و اصلاح خطاهای کودکان است (24,25) که می تواند علت نگرش مثبت والدین به کودک آزاری را بیان کند.

با توجه به اینکه در مورد نگرش به کودک آزاری، مطالعات به طور مستقل به حیطة آزار عاطفی نپرداخته اند، مقایسه نتایج مطالعه حاضر در این حیطة با دیگر نتایج میسر نشد.

در حیطة غفلت، نتایج مطالعه حاضر، ناهمسو با نتایج مطالعه نوحو است که نشان داد، تعداد قابل توجهی از والدین به بعضی از ابعاد غفلت از کودکان و عدم تامین نیازهای اساسی آنها نگرش مثبت داشتند و آن را روشی برای مستقل بار آمدن کودکان می دانستند (23). در حیطة نگرش به غفلت نیز محدود بودن تعداد مطالعات، امکان مقایسه بیشتر نتایج را میسر ننمود.

در این مطالعه پدرانی که سطح تحصیلی پایین تری داشتند، نگرش مثبت تری نسبت به کودک آزاری در حیطة غفلت داشتند. همچنین مطالعه حاضر موید این مسئله بود که بین درآمد پدران و نگرش نسبت به کودک آزاری ارتباط معنی داری وجود داشت و پدرانی که درآمد پایین تری داشتند، نگرش مثبت تری به کودک آزاری داشتند. این نتایج با یافته های پژوهش تاپلور و همکاران (2011) همسو بود که نشان داد نگرش مثبت والدین به تنبیه جسمی، بطور عمده ای با وضعیت اقتصادی - اجتماعی والدین مرتبط بود و والدینی که سطح تحصیلی پایین داشتند و درآمد کافی برای تامین نیازهایشان نداشتند، نگرش مثبت تری به تنبیه جسمی فرزندان نشان داشتند (26). در مطالعه آیین نیز کودک آزاری در میان والدین بی سواد و کم سواد نسبت به والدین با سطوح تحصیلی بالاتر، بیشتر رخ داده بود (27) و از طرفی مطالعات نشان داده اند که فقر یکی از عوامل

نتایج آزمون آنها برای بررسی ارتباط بین وضعیت اقتصادی پدران با میانگین نمره نگرش آنها نشان داد، نمره نگرش در حیطة آزار جسمی و عاطفی به ازای وضعیت اقتصادی تفاوت معنی دار ندارد ($p > 0.05$) ولی همانطور که در جدول شماره 4 ارائه شده است بین نمره نگرش در حیطة غفلت و نمره نگرش کل با وضعیت اقتصادی رابطه معنی دار وجود دارد ($p < 0.05$). آزمون تعقیبی جهت مشخص نمودن گروه های عامل اختلاف انجام شد و نشان داد این تفاوت بین گروه های اقتصادی متوسط با خوب و عالی بوده و بیانگر این بود که پدران با درآمد خوب و عالی، نمره نگرش بالاتری نسبت به پدران با درآمد متوسط دارند.

بحث

نتایج این مطالعه نشان داد که پدران نسبت به انواع کودک آزاری جسمی، عاطفی - روانی و غفلت نگرش منفی داشتند و کودک آزاری را در همه ابعاد آن نامطلوب می دانستند. نتایج مطالعه حاضر در حیطة کودک آزاری جسمی با نتایج مطالعه قاسم و همکاران و نیز مطالعه نوحو همسو نبود. در این دو مطالعه والدین موافق تنبیهات جسمی کودکان به عنوان روشی برای اعمال انضباط بودند (22,23). علت این تفاوت می تواند ناشی از اختلاف در ویژگی های جمعیت شناختی والدین و شرایط فرهنگی باشد؛ چرا که اکثر والدین مورد مطالعه نوحو از سطوح تحصیل و درآمد پایین تری نسبت به پدران مورد مطالعه پژوهش حاضر برخوردار بودند. از سویی دیگر در برخی از جوامع تنبیهات جسمی و خشن، شیوه قابل قبول و یا قانونی برای تنبیه

های تاثیرگذار و سایر منابع آموزشی برای افزایش آگاهی والدین در مورد شیوه های صحیح فرزند پروری ضروری است با توجه به اینکه پرستاران و دانشجویان پرستاری در بخش های بستری کودکان، با کودکانی برخورد می کنند که به علت کودک آزاری والدین، بویژه آزار جسمی و غفلت بستری شده اند، لذا لازم است نگرش والدین این کودکان توسط پرستاران و دانشجویان پرستاری مورد توجه قرار گیرد تا با دادن آگاهی های لازم به این والدین در مورد کودک آزاری و پیامدهای جسمی و روانی آن بر روی کودکان، گامی اساسی در پیشگیری از وقوع کودک آزاری بردارند.

یافته های این پژوهش به مدیران سیستم سلامت کمک می کند تا بتوانند برخی عوامل مستعد کننده کودک آزاری را شناسایی نمایند و همچنین عوامل بازدارنده آن را نیز بشناسند. به این ترتیب این امکان به وجود می آید تا با تغییر در شرایط تاثیرگذار بتوانند از وقوع کودک آزاری پیشگیری نمایند.

از محدودیت های این مطالعه دسترسی نداشتن محققین به پرسشنامه استاندارد برای جمع آوری داده ها بود، که ممکن است بعضی آیتم های مربوط به ابزار استاندارد در ابزار بکار رفته نقص داشته باشند.

با توجه به تاثیر گذاری برخی ویژگی های پدران بر نوع نگرش آنها به کودک آزاری، پیشنهاد می گردد مطالعه ای برای بررسی میزان تاثیر گذاری و تاثیر پذیری ویژگی های دموگرافیک بر ایجاد نگرش نسبت به کودک آزاری طراحی گردد.

تشکر و قدردانی

این مقاله برگرفته از پایان نامه دانشجویی مقطع کارشناسی ارشد رشته آموزش پرستاری با گرایش بهداشت کودک و خانواده می باشد و به این وسیله محققین وظیفه خود می دانند از والدین محترم ساکن شهرستان تبریز که در جمع آوری اطلاعات کمال همکاری را نمودند و نیز از معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی تبریز که با حمایت مالی خود زمینه انجام این مطالعه را فراهم نموده است تشکر و قدردانی نمایند.

مهم کودک آزاری است؛ چنانکه مطالعه راهب و همکاران نشان داده است که ۸۳ درصد از کودکان آزار دیده در خانواده هایی زندگی می کنند که در وضعیت خیلی بد اقتصادی زندگی می کنند (۲۸،۲۹،۳۰). موضوع درآمد حتی بر ترجیحات والدین در مورد جنسیت فرزندان نیز تاثیر گذار است. وینکوئیست و اختر (۲۰۰۰) در مطالعه خود که نگرش مادران کم درآمد را نسبت به فرزندآوری بررسی کرده بود، بیان می کند که مادران مورد مطالعه قویاً ترجیح می دادند فرزند پسر داشته باشند که دلیل آن نیز مسائل اقتصادی بود (۳۱). تامیس لموندا و همکاران (۲۰۰۴) در مطالعه خود که به بررسی نقش پدران و مادران در تکامل هوش و زبان کودکان پرداخته بودند، نشان دادند که میزان درآمد و سطح تحصیلات پدران به طور انحصاری با معیارهای تکامل کودکان مرتبط است (۳۲).

نتایج مطالعه حاضر موید آن است که عده ای از پدران برخی از رفتارها را کودک آزاری به شمار نمی آورند؛ زیرا درصد قابل توجهی از پدران با اطاعت بی چون و چرای کودکان از دستورات والدین و تهدید کردن کودکان به انواع تنبیه موافق بودند. این موارد از مصادیق کودک آزاری بوده و ضرورت دارد در مورد خشونت آمیز بودن این موارد آگاهی های لازم به پدران داده شود (۳۳،۳۴،۳۵،۳۶)؛ زیرا افزایش آگاهی افراد در زمینه های مختلف می تواند باعث تغییر نگرش آنها در آن زمینه ها شود، مانند مطالعه آقابخشی که نشان داد بین آگاهی و نگرش مادران رابطه وجود دارد و با افزایش آگاهی آنها در مورد کودک آزاری، نگرش آنها نسبت به کودک آزاری منفی تر شده است (۳۷).

نتیجه گیری نهایی

نتایج این مطالعه نشان داد که پدران نگرش منفی نسبت به کودک آزاری دارند که با بالا بودن میزان تحصیلات و درآمد آنها مرتبط است. با توجه به نتایج این مطالعه، اهمیت دادن دولتها و نهادها به تامین معیشت خانواده ها و تلاش برای از بین بردن نابرابری های اقتصادی ضرورت دارد. همچنین فراهم آوردن شرایط آموزش رایگان و شرایط لازم برای ادامه تحصیل افراد و تدارک و تنظیم برنامه های آموزشی لازم از طریق رسانه

منابع

- 1- Alidoosti Shahraki K, Hosseini Nasab A, Foroohari S. Effects of mothers' training about complementary feeding and developmental skills on growth and development of 5-7 month infants referring to health centers in Shiraz, 2003. *Hakim Research Journal*. 2008;11(2):33-38.
- 2- Ahadi H, Bani Jamali S. *Developmental psychology*. 11th ed. Tehran: Paradise; 1999.
- 3- Neisi A, Najjarian B, Poor Faraji SF. Comparison of educational performance, mental and physical health of boys with and without father as for moderating role of social support in the first grade school in Ahwaz. *Journal of education and psychology*. 2001;8(3&4):67-86.
- 4- Ghaemi A. *Family and behavioral difficulties of children*. 9th ed. Tehran: Anjomane olia va morabbian; 2007.
- 5- Lamb ME. *The role of the father in child development* 2004. Available: http://books.google.com/books?hl=en&lr=&id=iwdjF4r_OF0C&oi=fnd&pg=PR7&dq=The+role+of+the+father+in+child+development&ots=hRE30Jzs6n&sig=D-d5Srcw4X1ueRTTr_EZkbt2Zic#v=onepage&q=The%20role%20of%20the%20father%20in%20child%20development&f=false. Accessed Jul 6, 2013.
- 6- ShahGholian M. The effect of absent of father (because of working) in behavioral disorders of school students. *Research In Psychological Health*. 2008;2(1):29-35.
- 7- Pasha Shareife H, Haj Babaei H, Marofei N. The effect of fathers imprisonment on children social -adjustment. *Social work*. 2005;5(2):10-9.
- 8- Sayf S, Kadivar P, Kormi Nouri R, Lotfabadi H. *Developmental psychology* (1). 21thed.Tehran: Samt; 2010.
- 9- Eslamiye MM. Prevalence of behavioral disorders in primary school students in Tehran. *Research On Exceptional Children*. 2008;8(1):98-109.
- 10- Sajedi Zh, Zarabian K, Sadeghian E. Prevalence Behavior Disorders in 3 to 6 Years' Children in Hamadan City. *The Scientific Journal of Hamadan Nursing and Midwifery Faculty*. 2010;18(1):11-21.
- 11- Malekshahi F, Farhadi A. Prevalence of behavioural problems of Khorramabad pre-school children. *Yafteh*. 2008; 10 (3) :57-65.
- 12- Alink LR, Cicchetti D, Kim J, Rogosch FA. Longitudinal associations among child maltreatment, social functioning, and cortisol regulation. *Developmental psychology*. 2012;48(1):224-236.
- 13- Leeb R, Paulozzi L, Melanson C, Simon T, Arias I. *Child maltreatment surveillance. Uniform definitions for public health and recommended data elements*. 2008. Available: <http://www.cdc.gov/violenceprevention/pub/cmp-surveillance.html>. Accessed Jan 4, 2013.
- 14- U.S. Department of Health and Human Services. *Child Maltreatment 2012*. Available: <http://www.acf.hhs.gov/programs/cb/research-data-technology/statistics-research/child-maltreatment>. Accessed Jan 18, 2014.
- 15- Wolfe DA. *Child abuse: Implications for child development and psychopathology*. 2nd ed. Thousand Oaks, CA: Sage Publications, 1999.

- 16- Malekpoor F, Mohammadian Y, Malekpoor A, Sajjad S, Sarkari A. Study of relationship between personality, attitudes to safety and risky behavior among motorcycle drivers in Tehran city. *Journal of health and safety at work*. 2012;2(2):61-8.
- 17- Glasman LR, Albarracín D. Forming attitudes that predict future behavior: a meta-analysis of the attitude-behavior relation. *Psychological bulletin*. 2006;132(5):778-822.
- 18- Hsu C-L, Lu H-P. Why do people play on-line games?. An extended TAM with social influences and flow experience. *Information & Management*. 2004;41(7):853-68
- 19- Jackson S, Thompson RA, Christiansen EH, Colman RA, Wyatt J, Buckendahl CW, et al. Predicting abuse-prone parental attitudes and discipline practices in a nationally representative sample. *Child Abuse & Neglect*. 1999;23(1):15 - 29.
- 20- Vittrup B, Holden GW, Buck J. Attitudes predict the use of physical punishment: a prospective study of the emergence of disciplinary practices. *Pediatrics*. 2006;117(6):2055-64.
- 21- Bower-Russa ME, Knutson JF, Winebarger A. Disciplinary history, adult disciplinary attitudes, and risk for abusive parenting. *Journal of Community Psychology*. 2001;29(3):219-40.
- 22- Qasem FS, Mustafa AA, Kazem NA, Shah NM. Attitudes of Kuwaiti parents toward physical punishment of children. *Child Abuse & Neglect*. 1998;22(12):1189-202
- 23- Nuhu FT, Nuhu ST. Opinions and attitudes of some parents in Ilorin, north-central Nigeria, towards child abuse and neglect. *South African Journal of Psychiatry*. 2010;16(1):27-31
- 24- Hyland ME, Alkhalaf AM, Whalley B. Beating and insulting children as a risk for adult cancer, cardiac disease and asthma. *Journal of Behavioral Medicine*. 2012:1-9.
- 25- Roberts JV. Changing public attitudes towards corporal punishment: the effects of statutory reform in Sweden. *Child Abuse & Neglect*. 2000;24(8):1027-35.
- 26- Taylor CA, Hamvas L, Rice J, Newman DL, DeJong W. Perceived social norms, expectations, and attitudes toward corporal punishment among an urban community sample of parents. *Journal of Urban Health*. 2011;88(2):254-69.
- 27- Aeen F, Deris F, Shahgholian N. Different kind of child abuse and it's disposing factors. *Iran Journal of Nursing*. 2001;14(28):47-54.
- 28- Madani S, Bayat M. Poverty and child abuse in Iran. *Social Welfare*. 2009;9(35):271-300.
- 29- Drake B, Pandey S. Understanding the relationship between neighborhood poverty and specific types of child maltreatment. *Child abuse & neglect*. 1996.
- 30- Raheb G, Eghlima M, Abbasie Kamrudi M, Kafshghar M. The socio-psychological effect of child abuse and role of police in prevention. *Social discipline*. 2009;1(2):77-102.
- 31- Winkvist A, Akhtar HZ. God should give daughters to rich families only: attitudes towards childbearing among low-income women in Punjab, Pakistan. *Social Science & Medicine*. 2000;51(1):73-81.
- 32- Tamis-LeMonda CS, Shannon JD, Cabrera NJ, Lamb ME. Fathers and mothers at play with their 2-and 3-year-olds: contributions to language and cognitive development. *Child development*. 2004;75(6):1806-20.

- 33- McGee RA, Wolfe DA. Psychological maltreatment: Toward an operational definition. *Development and psychopathology*. 1991;3(01):3-18.
- 34- Hansen DJ, Sedlar G, Warner-Rogers JE. Child physical abuse. Department of Psychology, University of Nebraska – Lincoln. 1999.
- 35- Barnett D, Manly JT, Cicchetti D. Continuing toward an operational definition of psychological maltreatment. *Development and psychopathology*. 1991;3(1):19-29.
- 36- Brodowski M. Child maltreatment 2011. Available: <http://www.acf.hhs.gov/programs/cb/resource/child-maltreatment-2011>. Accessed Jan 18, 2014.
- 37- Agha Bakhshi H, Harir Chi M, Janghravi F. A Survey on mothers's knowledge, attitude and practice about child abuse. *Social Work*. 2005;5(3):76-85.

Fathers' attitude toward child abuse in the health centers of Tabriz.Asadollahi M¹, Jabraeili M², Asghari Jafarabadi M³, *Hallaj M⁴**Abstract**

Introduction: Attitudes have an essential influence in the shaping behaviors. Parents' attitudes toward behavior with their children are determinative factor in their behavior with children. This study was conducted to determine the fathers' attitude toward child abuse.

Methods: In this cross - sectional study data were collected using a two-part questionnaire from January to March 2014. Participants were 123 fathers referred to 13 Tabriz health centers and had children aged 2 to 12.

Results: One Sample T Test showed that the mean score of the total attitude toward child abuse was significantly higher than the middle ($p < 0.001$). Anova showed that the mean score of the total attitude was significantly associated with fathers' economic status ($P < 0.05$). Also mean score of the attitude toward neglect was significantly associated with fathers' education level ($P < 0.05$).

Conclusion: Results showed that fathers disagreed with child abuse yet considering the relationship between fathers' attitudes toward child abuse with their education level and economic status, fathers who their education levels and income are low, are prone to child abuse Therefore, paying attention to the livelihood situation of the families and providing education and training for individuals is essential for reducing child abuse.

Key words: Attitude, Fathers, Child abuse.

Received: 28 March 2015

Accepted: 31 May 2015

1- MSc in Nursing, Faculty Member, Department of Nursing, Nursing & Midwifery Faculty, Tabriz University of Medical Sciences. Tabriz, Iran.

2- MSc in Nursing, Faculty Member, Department of Nursing, Nursing & Midwifery Faculty, Tabriz University of Medical Sciences. Tabriz, Iran.

3- Ph.D Assistant Professor, Medical Education Research Center, Tabriz University of Medical Sciences, Tabriz, Iran.

4- MSc Student in Nursing, Student Research Committee, Nursing & Midwifery Faculty, Tabriz University of Medical Sciences, Tabriz, Iran. (**Corresponding Author**)

E-mail: mhmazidluei10@yahoo.com